

ΟΙ «ΠΡΟΦΗΤΕΣ» ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗΣ

Από Νίκο Χαριτωνίδα

12-12-2009

Η πρόοδος στη τεχνολογία των πληροφοριών επιτρέπει στις επιχειρήσεις να απαλείψουν όλες τις μη αποδοτικές διεργασίες και τις τριβές από τις Αγορές τους και τις επιχειρηματικές τους λειτουργίες. Αυτό οδηγεί σε ένα «επίπεδο κόσμο», όπου πέφτουν τα τείχη και οριζοντιοποιούνται οι ιεραρχίες, όπου ο καθένας έχει τη δυνατότητα να συνδέεται, να συνεργάζεται, να κάνει upload και download ότι επιθυμεί και φαντάζεται. Ένας επίπεδος και χωρίς τριβές όμως κόσμος είναι ευλογία ή κατάρα ; Μπορεί να είναι καλός για παγκόσμιες επιχειρήσεις. Ή μπορεί, όπως πίστευε ο Marx, να προοιωνίζει προλεταριακή επανάσταση. Επίσης, μπορεί να τοποθετεί απειλές σε θεσμούς και κοινότητες, που σήμερα μας στηρίζουν. Από τις καταβολές του καπιταλισμού, οι άνθρωποι οραματίστηκαν τον κόσμο σαν μια τέλεια αγορά, απαλλαγμένη από προστατευτισμούς, νομικούς περιορισμούς, διαφορές γλώσσας και κουλτούρας ή ιδεολογικές αποκλίσεις. Αυτή όμως η αντίληψη έρχεται σε αντίθεση με τον κόσμο, όπως πραγματικά είναι : Πλήρης τριβών και σπατάλης. Πολλά όμως από αυτά τα εμπόδια αποτελούν θεσμούς, ήθη, έθιμα και παραδόσεις, που οι άνθρωποι τηρούν σχολαστικά, διότι αντικατοπτρίζουν αξίες εκτός αγοράς, όπως η κοινωνική συνοχή, η θρησκεία και εθνική υπερηφάνεια. Αυτός ο προβληματισμός έχει προκύψει από την αρχή της καπιταλιστικής εποχής, δηλαδή ποιες πηγές σπατάλης πρέπει να απαλειφθούν και ποιες να διατηρηθούν, ως πηγές ανθρώπινης ταυτότητας και οντότητας. Μερικές «πηγές σπατάλης» αξίζει να τις διατηρήσουμε και να τις προστατεύσουμε, ακόμα και υπό καθεστώς πίεσης της παγκόσμιας οικονομίας και της «επιπεδοποίησης» του κόσμου.

Αξίζει να δούμε τι είπαν οι **Marx** και **Engels** πριν 160 χρόνια (1848), στην αρχή της Βιομηχανικής επανάστασης :

..... όλες οι παγιωμένες, γρήγορες και παγωμένες σχέσεις, μαζί με μια σειρά απαρχαιωμένες και σεβάσμιες προκαταλήψεις και απόψεις, εξαφανίζονται, όλες οι καινούργιες απόψεις καταντούν παλιές πριν καν πάρουν σάρκα και οστά. Οτιδήποτε είναι στέρεο λιώνει στον αέρα, οτιδήποτε είναι ιερό βεβηλώνεται και ο άνθρωπος τελικά ωθείται να αντιμετωπίσει με νηφάλιο τρόπο τις

πραγματικές του συνθήκες ζωής και τις σχέσεις με τους συνανθρώπους του. Η ανάγκη για μια συνεχώς αναπτυσσόμενη αγορά για τα [παραγόμενα] προϊόντα της κυνηγάει την αστική τάξη σε όλη της επιφάνεια της γης. Πρέπει [η αστική τάξη] να φωλιάσει οπουδήποτε, να εγκατασταθεί οπουδήποτε και να καθιερώσει διασυνδέσεις οπουδήποτε. Η αστική τάξη, μέσω της εκμετάλλευσης της παγκόσμιας αγοράς, έχει δώσει ένα κοσμοπολίτικο χαρακτήρα στη παραγωγή και κατανάλωση σε κάθε χώρα. Έχει τραβήξει κάτω από τα πόδια κάθε βιομηχανίας το Εθνικό έδαφος που στεκότανε. Όλες οι παλιά καθιερωμένες εθνικές βιομηχανίες καταστράφηκαν ή συνεχίζουν να καταστρέφονται καθημερινά. Εκτοπίζονται από νέες βιομηχανίες, η εισαγωγή των οποίων αποτελεί ζήτημα ζωής ή θανάτου σε όλα τα πολιτισμένα έθνη, από βιομηχανίες που δεν επεξεργάζονται πλέον ιθαγενείς πρώτες ύλες, αλλά ύλες που προέρχονται από τις πιο απομακρυσμένες ζώνες. Βιομηχανίες, των οποίων τα προϊόντα καταναλώνονται, όχι μόνο εντός συνόρων, αλλά σε κάθε άκρη του κόσμου. Στη θέση των παλιών επιθυμιών, που ικανοποιόντουσαν από τη τοπική παραγωγή, βλέπουμε νέες επιθυμίες, που απαιτούν για την ικανοποίησή τους προϊόντα που προέρχονται από μακρινές χώρες και κλίματα. Στη θέση της παλιάς τοπικής και εθνικής απομόνωσης και αυτάρκειας, έχουμε διεθνή συνεργασία προς κάθε κατεύθυνση και παγκόσμια αλληλεξάρτηση των εθνών. Και όπως ακριβώς με τα υλικά αγαθά, έτσι και με τα πνευματικά. Οι πνευματικές δημιουργίες των μεμονωμένων εθνών [γρήγορα] γίνονται κοινή περιουσία. Η εθνική μονόπλευρη και στενή αντίληψη των πραγμάτων καταντά όλο και περισσότερο ανέφικτη, ενώ οι ποικίλες εθνικές και τοπικές φιλολογίες εξελίσσονται σε μια παγκόσμια φιλολογία. Η αστική τάξη, με τη βοήθεια της γρήγορης βελτίωσης όλων των μέσων παραγωγής και της τεράστιας εξέλιξης στις επικοινωνίες, έλκει όλα, ακόμα και τα πιο βάρβαρα έθνη, στο πολιτισμό. Οι φθηνές τιμές των κοινών αγαθών αποτελούν το «βαρύ πυροβολικό», με το οποίο γκρεμίζονται όλα τα Κινέζικα τείχη, με το οποίο [βαρύ πυροβολικό] σπρώχνει τους βάρβαρους που είχαν πεισματική έχθρα προς τους ξένους να συνθηκολογήσουν. Ωθεί [η αστική τάξη] όλα τα έθνη, παρόλο το πόνο της εξάλειψης, τα υιοθετήσουν τον τρόπο παραγωγής της μπουρζουαζίας (αστικής τάξης). Τους ωθεί να εισάγουν αυτό που αποκαλεί «πολιτισμό», δηλαδή να γίνουν οι ίδιοι αστική τάξη. Με μια λέξη, δημιουργεί ένα κόσμο που την αντικατοπτρίζει.....

Karl Marx – Friedrich Engels, “Communist Manifesto” 1848.